

Brugerundersøgelsen 2014

Indsattes holdninger og vurderinger af mulighederne for beskæftigelse i
fængsler og arresthuse

Af Jonas Markus Lindstad

Direktoratet for Kriminalforsorgen

Koncern Resocialisering

Analyse og Evaluering

Oktober 2015

Brugerundersøgelsen 2014 – Indsattes holdninger og vurderinger af mulighederne for beskæftigelse i fængsler og arresthuse

Formålet med Brugerundersøgelsen 2014 er at få viden om afsoningsmiljøet i Kriminalforsorgens institutioner. Dette er gjort ved at lade indsatte i fængsler og arresthuse deltage i en spørgeskemaundersøgelse i november 2014, hvor de indsatte har vurderet rammerne for og forhold under deres ophold.

Den viden, som Kriminalforsorgen får fra en brugerundersøgelse, kan anvendes både centralt og lokalt. Fra et centralt perspektiv kan en brugerundersøgelse belyse de indsattes vurdering af institutionsforholdene på tværs af Kriminalforsorgens institutioner. De indsattes tilbagemeldinger kan eksempelvis anvendes som en indikator for, hvordan udbuddet af uddannelses- og behandlingstilbud vurderes relevant og vedkommende for forskellige grupper af indsatte, ligesom man eksempelvis kan sammenligne de indsattes vurdering af afsoningsmiljøet over tid.

På et lokalt niveau kan resultaterne fra en brugerundersøgelse anvendes til eksempelvis at identificere afdelinger, hvor relationer mellem indsatte og ansatte synes særligt velfungerende eller, hvor en given indsats modtages og vurderes mere tilfredsstillende end på andre sammenlignelige afdelinger. Herefter kan den indsamlede viden bruges som udgangspunkt for at undersøge forholdene yderligere og/eller justere forhold, dér hvor det er muligt.

I forbindelse med Kriminalforsorgens Brugerundersøgelse 2014 har ét fokus været at afdække de indsattes oplevelse af mulighederne for beskæftigelse i Kriminalforsorgens institutioner.

De indsatte har mulighed for at arbejde i Kriminalforsorgens produktions- og montagevirksomhed, og i tråd med Kriminalforsorgens normaliseringsprincip fungerer beskæftigelsen så vidt muligt på en kommerciel basis i omgivelser, der afspejler de samme brancher i det omkringliggende samfund. Derudover kan de indsatte være beskæftiget med intern service og vedligeholdelse af Kriminalforsorgens bygning. Der er mulighed for at udføre celloarbejde, og der er ligeledes indsatte, der har frigang til arbejde uden for institutionen. Endelig kan der være opgaver i forbindelse med vedligeholdelse af institutionernes grønne områder.

Foruden arbejde har både afsonere og varetægtsfængslede i Kriminalforsorgens institutioner mulighed for at deltage i undervisning og aflægge prøver. Alle fængsler har fængselskoler, som tilbyder *Forberedende undervisning* og *Almen vokseuddannelse*. På nogle fængsler kan de indsatte også læse HF-fag, mellemlange og lange videregående uddannelser som selvstuderende, og nogle indsatte deltager i undervisning under frigang.

Ydermere har alle Kriminalforsorgens fængsler inklusive Københavns Fængsler én eller flere uddannelsesvejledere, som skal motivere de indsatte til at påbegynde, fastholde og gennemføre en uddannelse.

Chefkonsulent Morten Bruun Petersen fra *Fritid, Uddannelse, Digitalisering og Innovation* (Direktoratet for Kriminalforsorgen) har taget initiativ til, at Brugerundersøgelsen i Kriminalforsorgen 2014 indeholder en række spørgsmål, der belyser beskæftigelsesmulighederne set fra de indsattes perspektiv. Udviklingen af relevante spørgsmål er sket i samarbejde med Analyse og Evaluering.

Denne rapport gennemgår svar fra de indsatte, der er beskæftiget med arbejde eller uddannelse. Spørgsmålene handler om de indsattes vurderinger af, hvorvidt deres ønsker for arbejde og uddannelse opfyldes, samt deres adgang til uddannelsesvejlederen. Indsatte, der er beskæftiget med misbrugsbehandling eller anden behandling (for eksempel det kognitive færdighedsprogram eller *anger management*), men som ikke samtidig er i arbejde eller under uddannelse, indgår ikke i datagrundlaget for denne rapport.

Det er givet, at det er en række forhold, der er af betydning for, hvornår de indsatte opfatter arbejde eller uddannelse som meningsfuld, men som ikke belyses gennem spørgeskemaundersøgelsen. Det kan blandt andet være forhold der handler om, hvor meget af de indsattes tid, der går med arbejde eller uddannelse. Derudover fremgår det ikke af datamaterialet, hvorvidt de indsatte er beskæftiget på institutionen eller om de har frigang til arbejde eller uddannelse uden for.

Spørgeskemaundersøgelsen blev gennemført i sidste uge af november 2014.

Gruppen af indsatte, der modtager undervisning eller arbejder

De indsatte er blevet bedt om at angive, hvad de er mest beskæftiget med på den institution, hvor de opholder sig. Hertil har de kunnet vælge mellem 'arbejde', 'uddannelse', 'misbrugsbehandling', 'anden behandling end misbrugsbehandling (for eksempel det kognitive færdighedsprogram eller *anger management*)' og 'andet'. Det har været muligt at angive flere svar.

60 procent af de indsatte har angivet, at de er mest beskæftiget med arbejde. 22 procent af de indsatte har angivet, at de er mest beskæftiget med uddannelse, mens 20 procent har angivet, at de er mest beskæftiget med misbrugsbehandling. Seks procent har angivet, at de er mest beskæftiget med anden behandling end misbrugsbehandling. Endelig har 25 procent af de indsatte angivet 'andet'. 'Andet' er tænkt som en samlebetegnelse for det, som ikke er arbejde, uddannelse og behandling. Det er uklart, hvad de indsatte, der har angivet 'andet', har ment med deres svar. Under halvdelen af dem har ligeledes angivet at være enten i arbejde eller under uddannelse. Indsatte i arresthuse eller på arrestafdelinger i fængsler er overrepræsenteret blandt dem, der har angivet 'andet'. Det kan skyldes, at de i højere grad ikke er beskæftigede, da de kun har ret til at være beskæftiget, men ikke har pligt til at være beskæftigede. Der kan desuden være indsatte, der ikke opfatter arbejde på cellen som rigtigt arbejde på lige fod med arbejde i værksted mv. Indsatte i arbejdsvægring eller indsatte som er syge kan ligeledes falde ind under kategorien 'andet'. Der er dog stadigvæk tale om en upræcis kategori, og der er tale om en gruppe af indsatte, som Brugerundersøgelsen med fordel kan indsamle mere viden om, hvad angår beskæftigelse.

Af de indsatte, der angiver, at de enten er i arbejde eller under uddannelse, angiver alene de 69 procent, at de 'mest' er beskæftiget med arbejde på den institution, de opholder sig på. 17 procent angiver, at de 'mest' er beskæftiget med uddannelse og de resterende 14 procent angiver både at være i arbejde og under uddannelse. Det er de tre grupper (*indsatte i arbejde*, *indsatte i uddannelse* og *indsatte i både arbejde og under uddannelse*), der er udgangspunktet for denne rapport. Indsatte der er i arbejde eller under ud-

dannelse, og samtidig er i den ene eller anden slags behandling indgår i datagrundlaget, men oplysninger om behandling mv. er udeladt.

Indsatte, der har angivet både at være i arbejde og under uddannelse, omfatter indsatte, der i større eller i mindre grad supplerer uddannelse med arbejde eller omvendt. Det kan ligeledes være indsatte, der er i gang med at tage en erhvervsuddannelse, men som også opfatter den praktiske del af uddannelsen som arbejde.

Opdeler man de indsattes svar efter alder, er det tydeligt, at gruppen af ældre indsatte i højere grad angiver at være beskæftiget med arbejde, og at de yngre indsatte i højere grad angiver at være beskæftiget med uddannelse. Det fremgår af tabel 1. Her angiver 30 procent af de 15-20-årige indsatte, at de primært er under uddannelse, hvorimod den tilsvarende andel for de indsatte, der er 51 år eller ældre, er ni procent.

Ser man på, hvad de kvindelige indsatte har angivet at være beskæftiget med sammenlignet med mandlige indsatte, er der ikke statistisk signifikante forskelle.

Tabel 1. Indsatte fordelt efter type af beskæftigelse og alder (pct.)

	Indsatte primært i arbejde	Indsatte primært under uddannelse	Indsatte både i arbejde og under uddannelse	I alt
15-20 år	60 %	30 %	10 %	100 %
21-30 år	63 %	23 %	14 %	100 %
31-40 år	72 %	14 %	15 %	100 %
41-50 år	76 %	10 %	14 %	100 %
51 år eller ældre	76 %	9 %	15 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	69 %	17 %	14 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	1.140	278	232	1.650

I forhold til de indsattes etniske baggrund og deres beskæftigelse, er der ikke forskel på indsatte med dansk baggrund og indsatte med indvandrerbaggrund. Som det fremgår af tabel 2, er 70 procent af de indsatte med dansk baggrund primært beskæftiget med arbejde. For indsatte med indvandrerbaggrund udgør den tilsvarende andel ligeledes 70 procent. For indsatte, der er efterkommere af indvandrere, er der imidlertid relativt færre, der er i arbejde (57 pct.). Selvom flertallet af efterkommere af indvandrere blandt indsatte er beskæftiget med arbejde, er der ligeledes en relativ høj andel, der er beskæftiget med uddannelse. Det er i sig selv ikke overraskende, da indsatte, der er efterkommere af indvandrere, typisk er yngre end indsatte danskere og indvandrere. Og som det fremgår af tabel 1, hænger alder og beskæftigelsestype sammen.

Tabel 2. Indsatte fordelt efter type af beskæftigelse og etnicitet (pct.)

	Indsatte primært i arbejde	Indsatte primært under uddannelse	Indsatte både i arbejde og under uddannelse	I alt
Dansk baggrund	70 %	16 %	14 %	100 %
Efterkommer af indvandrere	57 %	35 %	8 %	100 %
Indvandrere	70 %	15 %	15 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	69 %	17 %	14 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	1.151	279	233	1.663

Sammenhæng mellem regimet, de indsatte sidder i, og hvorledes de indsatte er beskæftiget, viser også en række forskelle. 75 procent af de indsatte i arresthus eller på arrestafdelinger i fængsler angiver primært at være beskæftiget med arbejde, jf. tabel 3. Den tilsvarende andel for indsatte i lukket regime og indsatte i åbent regime er lavere: henholdsvis 66 procent og 65 procent. Derimod er der i fængslerne tilsvarende flere indsatte, der enten er under uddannelse eller både er i arbejde og under uddannelse.

Tabel 3. Indsatte fordelt efter type af beskæftigelse og regime (pct.)

	Indsatte primært i arbejde	Indsatte primært under uddannelse	Indsatte både i arbejde og under uddannelse	I alt
Lukket regime	66 %	19 %	15 %	100 %
Åbent regime	65 %	19 %	16 %	100 %
Arresthus eller arrestafdeling	75 %	14 %	11 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	69 %	17 %	14 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	1.157	282	237	1.676

De indsatte er ligeledes blevet bedt om at angive deres uddannelsesniveau. Og de indsattes angivelser af uddannelsesniveau hænger sammen med, hvad de indsatte i arbejde eller uddannelse er beskæftiget med. Der er dog ikke et tydeligt mønster, der følger uddannelsesniveaut, dvs. at f.eks. indsatte med videregående uddannelse adskiller sig markant fra alle de andre grupper af indsatte. Blandt indsatte uden 9. klasses eksamen er der relativt flest indsatte, der angiver, at de primært arbejder (73 pct.), jf. tabel 4. Blandt indsatte, der har afsluttet en gymnasial uddannelse er de indsatte, der primært arbejder, underrepræsenteret (65 pct.). Indsatte med gymnasial uddannelse er til gengæld den gruppe, hvor der er den største andel indsatte, der angiver både at være i arbejde og under uddannelse.

Tabel 4. Indsatte fordelt efter type af beskæftigelse og uddannelsesniveau (pct.)

	Indsatte primært i arbejde	Indsatte primært under uddannelse	Indsatte både i arbejde og under uddannelse	I alt
Ikke afsluttet 9. klasse	73 %	17 %	10 %	100 %
Afsluttet 9. eller 10. klasse	67 %	22 %	12 %	100 %
Afsluttet gymnasial uddannelse	65 %	14 %	22 %	100 %
Afsluttet erhvervsrettet faglig uddannelse	72 %	13 %	15 %	100 %
Afsluttet en videregående uddannelse	68 %	13 %	19 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	69 %	17 %	14 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	1.110	276	230	1.616

Andre forhold, der er forbundet med, hvad de indsatte angiver at være beskæftiget med, handler om rammerne for indsættelsen, så som domslængden og indsættelsestiden.

Domslængden hænger for så vidt sammen med, hvad de indsatte angiver at være beskæftiget med. Som det fremgår af tabel 5, angiver 91 procent af de afsonende indsatte med en dom på én måned eller mindre, at de primært er i arbejde. For indsatte med en dom på 10 år eller mere, udgør denne andel til sammenligning 51 procent. Der er således en tendens til, at jo længere dom, desto større er sandsynligheden for, at de indsatte er beskæftiget med andet end kun arbejde. Indsatte med en tidsubestemt dom kan ikke placeres i den sammenhæng, men en relativt højere andel af dem (76 pct.), angiver, at de primært er beskæftiget med arbejde, sammenlignet med de øvrige indsatte over en bred kam.

Tabel 5. Indsatte afsonere fordelt efter type af beskæftigelse og domslængde (pct.)

	Indsatte primært i arbejde	Indsatte primært under uddannelse	Indsatte både i arbejde og under uddannelse	I alt
0-1 måned	91 %	9 %	0 %	100 %
2-3 måneder	88 %	4 %	7 %	100 %
4-6 måneder	79 %	11 %	10 %	100 %
7-9 måneder	66 %	15 %	19 %	100 %
10 måneder og op til et år	72 %	17 %	11 %	100 %
1 år og op til 2 år	68 %	18 %	15 %	100 %
2 år og op til 5 år	56 %	26 %	18 %	100 %
5 år og op til 10 år	58 %	22 %	20 %	100 %
10 år og derover	51 %	26 %	23 %	100 %
Dommen er tidsube- stemt	76 %	7 %	17 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	65 %	19 %	16 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	641	186	159	986

De indsattes indsættelsestid som er et udtryk for, hvor længe, de aktuelt har været indsat på en given institution, men hvor tidligere indsættelse ikke er medregnet, hænger ligeledes sammen med, hvad de indsatte angiver at være beskæftiget med. I tabel 6 fremgår det, at andelen af indsatte, der primært er i arbejde, falder i takt med indsættelsestiden. Dermed fylder uddannelse med tiden mere og mere i beskæftigelsen for de indsatte enten for sig selv eller i kombination med arbejde. Denne udvikling stopper dog ved de indsatte, der har været indsat i fem år eller længere tid, om end niveauet fastholdes.

Tabel 6. Indsatte fordelt efter type af beskæftigelse og indsættelsestid (pct.)

	Indsatte primært i arbejde	Indsatte primært under uddannelse	Indsatte både i arbejde og under uddannelse	I alt
0-3 måneder	76 %	13 %	11 %	100 %
4-6 måneder	70 %	15 %	15 %	100 %
7 måneder og op til et år	67 %	18 %	14 %	100 %
1 år og op til 2 år	54 %	29 %	16 %	100 %
2 år og op til 5 år	53 %	25 %	21 %	100 %
5 år og derover	67 %	14 %	19 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	69 %	17 %	14 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	1.140	278	233	1.651

Ser man på, hvorledes de indsatte angiver at være beskæftigede, viser der sig forskelle, når de indsatte opdeles efter, om de har været i fængsel eller arresthus, og om de i så fald har været det én eller flere gange før. 61 procent af de indsatte, der har været indsat tidligere, angiver, at de primært er beskæftiget med arbejde, jf. tabel 7. Den tilsvarende andel for indsatte, der enten ikke har været indsat tidligere eller har været indsat flere gange tidligere, er henholdsvis 70 og 71 procent. I gruppen af indsatte, der ikke har været indsat tidligere, er der 17 procent, der angiver både at være i arbejde og at være under uddannelse. Det minder til gengæld om fordelingen blandt indsatte, der kun har været indsat en enkelt gang før. Der er ikke en nærliggende forklaring på, hvorfor de indsattes svar fordeler sig sådan. Det kan handle om andre bagvedliggende forhold, der ikke er viden om gennem Brugerundersøgelsen.

Tabel 7. Indsatte fordelt efter type af beskæftigelse og hvorvidt de har været indsat før (pct.)

	Indsatte primært i arbejde	Indsatte primært under uddannelse	Indsatte både i arbejde og under uddannelse	I alt
Har været indsat én gang tidligere	61 %	23 %	16 %	100 %
Har været indsat flere gange tidligere	71 %	18 %	10 %	100 %
Har ikke tidligere været indsat	70 %	13 %	17 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	69 %	17 %	14 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	1.145	281	235	1.661

Indsattes vurdering af mulighederne for beskæftigelse

De indsatte er blevet bedt om at vurdere, hvorvidt deres ønsker for beskæftigelse (både arbejde og uddannelse) er opfyldt.

47 procent af de indsatte angiver, at deres ønsker for arbejde (i høj grad eller i nogen grad) bliver opfyldt, jf. tabel 8.

Tabel 8. Indsattes vurdering af mulighederne for arbejde. Fordelt på regime (pct.)

Opfyldes dine ønsker for arbejde?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Lukket regime	42 %	18 %	34 %	6 %	100 %
Åbent regime	57 %	18 %	17 %	9 %	100 %
Arrest	42 %	16 %	31 %	11 %	100 %
Kriminalforsorgen i alt (pct.)	47 %	17 %	27 %	9 %	100 %
Kriminalforsorgen i alt (antal)	1.081	391	620	210	2.302

I forhold til uddannelse mener 49 procent af de indsatte, at deres ønsker for uddannelse 'i mindre grad' eller 'slet ikke' opfyldes, jf. tabel 9.

Tabel 9. Indsattes vurdering af mulighederne for uddannelse. Fordelt på regime (pct.)

Opfyldes dine ønsker for uddannelse?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Lukket regime	26 %	19 %	43 %	12 %	100 %
Åbent regime	40 %	15 %	23 %	22 %	100 %
Arrest	24 %	14 %	36 %	27 %	100 %
Kriminalforsorgen i alt (pct.)	29 %	16 %	33 %	22 %	100 %
Kriminalforsorgen i alt (antal)	660	349	747	487	2.243

Ser man på de indsattes vurdering af arbejde og uddannelse, er det gennemgående, at indsatte i lukket regime, udgør den største andel indsatte, der vurderer mulighederne for arbejde og mulighederne for uddannelse negativt. Der er dog relativt flere indsatte i åbent regime, som vurderer mulighederne positivt. Indsatte i arresthuse eller på arrestafdelinger adskiller sig fra de andre indsatte i andre regimer, at være overrepræsenteret i forhold til ikke at have en holdning hertil.

Opdeles de indsatte, efter om de er i arbejde eller under uddannelse, viser der sig andre sammenhænge. De indsatte, der er mest positive over for mulighederne for at arbejde, er også de indsatte, der primært er i arbejde, eller som arbejder foruden at uddanne sig. 61 procent af de indsatte, der er beskæftiget med arbejde, mener, at deres muligheder for at arbejde opfyldes, jf. tabel 10. Den tilsvarende andel for indsatte, der angiver både at være i arbejde og under uddannelse er ligeledes 61 procent. Blandt de indsatte, der ikke er i arbejde, men derimod primært i uddannelse, er den tilsvarende andel betydeligt lavere: 36 procent.

Når relativt færre indsatte, der primært er beskæftiget med uddannelse, angiver, at deres ønsker for arbejde opfyldes, handler det ikke kun om, hvad der lige netop er relevant for dem. Blandt de indsatte, der primært er i uddannelse, er der 16 pct., der har angivet 'ved ikke/ikke relevant'. Der er fortsat 47 procent af de indsatte, der primært er under uddannelse, som angiver, at deres ønsker for arbejde opfyldes. Det må derfor være nærliggende at pege på, at der blandt indsatte i uddannelse, er en betydelig andel, der ikke er positive over for arbejdsmulighederne, selvom de primært er under uddannelse. Det er nærliggende at antage, at der også er en del af disse indsatte, der ønsker at være beskæftiget med arbejde.

Tabel 10. Indsattes vurdering af mulighederne for arbejde. Fordelt på beskæftigelsessituation (pct.)

Opfyldes dine ønsker for arbejde?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Indsatte primært i arbejde	61 %	18 %	19 %	3 %	100 %
Indsatte primært under uddannelse	36 %	18 %	29 %	16 %	100 %
Indsatte både i arbejde og under uddannelse	61 %	17 %	17 %	3 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	57 %	18 %	20 %	5 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	933	292	329	85	1.639

De indsattes vurdering af mulighederne for uddannelse er ligeledes præget af, om de er beskæftiget med arbejde eller uddannelse eller begge dele. Som det fremgår af tabel 11, angiver lidt over en tredjedel af alle de indsatte i arbejde eller i uddannelse, at deres ønsker for uddannelse 'i høj grad' eller 'i nogen grad' opfyldes. Blandt de indsatte, der primært er beskæftiget med uddannelse er den tilsvarende andel 65 procent. Lidt færre indsatte i både arbejde og uddannelse (56 pct.), men stadigvæk et flertal, angiver, at deres ønsker for uddannelse opfyldes. Det er derimod kun et mindretal af de indsatte (22 pct.), der primært er i arbejde, som vurderer mulighederne for uddannelse positivt. I denne gruppe angiver relativt mange indsatte 'ved ikke/ikke relevant'. Når der samtidig er 50 procent, der angiver 'i mindre grad' eller 'slet ikke', tyder det på, at der blandt de indsatte beskæftiget med arbejde, er et ønske om mere uddannelse.

Tabel 11. Indsattes vurdering af mulighederne for uddannelse. Fordelt på beskæftigelsessituation (pct.)

Opfyldes dine ønsker for uddannelse?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Indsatte primært i arbejde	22 %	15 %	36 %	28 %	100 %
Indsatte primært under uddannelse	65 %	19 %	13 %	4 %	100 %
Indsatte både i arbejde og under uddannelse	56 %	24 %	18 %	2 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	34 %	17 %	29 %	20 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	545	264	461	317	1.587

Indsattes vurdering af uddannelsesvejledning

De indsatte er blevet bedt om at vurdere adgangen til uddannelsesvejledere gennem spørgsmålet: *Har du mulighed for at tale med en uddannelsesvejleder, hvis du har brug for det?* 46 pct. af alle indsatte uanset beskæftigelse, oplever 'i høj grad' eller 'i nogen grad' at have adgang til uddannelsesvejleder. Også her er der en relativ stor andel indsatte, der ikke har en holdning hertil (29 pct.).

Ser man kun på gruppen af indsatte, der er beskæftiget med arbejde eller uddannelse, er det 50 procent af de indsatte, der oplever at have adgang til uddannelsesvejlederen.

Længden af de indsatte dom er et forhold, der hænger sammen med de indsatte oplevelse af adgangen til uddannelsesvejlederen. Det ses ved, at andelen af indsatte, der angiver 'ved ikke/ikke relevant' er højere for indsatte med relativt korte domme end for indsatte med længere domme, jf. tabel 12. F.eks. angiver 91 procent af afsonerne med en dom på én måned eller lavere, at spørgsmålet ikke er noget, de har en holdning til. Den tilsvarende andel for indsatte med f.eks. en dom på 2 år og op til 10 år er 12 procent. Andelen af indsatte, der angiver, at de er positive over for adgangen til uddannelsesvejleder ligger nogenlunde stabilt, men andelen af indsatte, der er negative over for adgangen, vokser i takt med domslængdens størrelse.

Tabel 12. Indsatte afsoneres vurdering af adgang til uddannelsesvejleder. Fordelt efter domslængde (pct.)

Har du mulighed for at tale med en uddannelsesvejleder, hvis du har brug for det?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
0-1 måned	9 %	0 %	0 %	91 %	100 %
2-3 måneder	55 %	9 %	3 %	33 %	100 %
4-6 måneder	57 %	9 %	5 %	30 %	100 %
7-9 måneder	54 %	11 %	6 %	29 %	100 %
10 måneder og op til et år	55 %	11 %	5 %	29 %	100 %
1 år og op til 2 år	60 %	12 %	8 %	19 %	100 %
2 år og op til 5 år	62 %	19 %	7 %	12 %	100 %
5 år og op til 10 år	64 %	16 %	8 %	12 %	100 %
10 år og derover	57 %	14 %	15 %	14 %	100 %
Dommen er tidsbestemt	55 %	17 %	12 %	17 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	59 %	14 %	8 %	20 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	565	135	74	191	965

Længden af, hvor lang tid de indsatte aktuelt har været indsat, hænger ligeledes sammen med deres vurdering af adgangen til uddannelsesvejlederen. Blandt de indsatte med en indsættelsestid på tre måneder eller mindre er det 44 procent af de indsatte, der vurderer at have mulighed for at tale med en uddannelsesvejleder, når de har brug for det, jf. tabel 13. For gruppen af indsatte, der har siddet inde i mellem ét år og op til 2 år, er det 63 procent, der vurderer adgangen til uddannelsesvejleder tilsvarende positivt. Andelen af indsatte, der vurderer adgangen negativt (de svarer 'i mindre grad' eller 'slet ikke'), vokser i takt med, at indsættelsestiden bliver længere: fra 18 procent blandt dem med indsættelsestid på tre måneder eller kortere tid og op til 40 procent blandt dem med en indsættelsestid på fem år eller længere. Som det ligeledes fremgår af tabellen er det først og fremmest blandt de indsatte med en kort indsættelsestid, at der er en relativ stor andel af indsatte, der svarer 'ved ikke/ikke relevant'. Når indsættelsestiden bliver længere, falder denne andel betragteligt.

Tabel 13. Indsattes vurdering af adgangen til uddannelsesvejleder. Fordelt på indsættelsestid (pct.)

Har du mulighed for at tale med en uddannelsesvejleder, hvis du har brug for det?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
0-3 måneder	44 %	10 %	8 %	38 %	100 %
4-6 måneder	48 %	14 %	11 %	26 %	100 %
7 måneder og op til et år	55 %	13 %	11 %	21 %	100 %
1 år og op til 2 år	63 %	15 %	11 %	10 %	100 %
2 år og op til 5 år	57 %	20 %	11 %	13 %	100 %
5 år og derover	52 %	16 %	24 %	9 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	50 %	13 %	10 %	27 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	810	209	165	429	1.613

De indsattes vurdering af adgangen til uddannelsesvejleder hænger ligeledes sammen med de indsattes beskæftigelse. Som det fremgår af tabel 14, er de indsatte, der angiver primært at være beskæftiget med uddannelse eller uddannelse og arbejde mere positive i deres vurdering af adgangen til uddannelsesvejleder. Således angiver 63 procent af de indsatte, der primært er beskæftiget med uddannelse, at de 'i høj grad' eller 'i nogen grad' har muligheder for at tale med en uddannelsesvejleder, når de har brug for det. For indsatte primært beskæftiget med arbejde, udgør den tilsvarende andel 45 procent. Det hænger sammen med, at der i denne gruppe af beskæftigede indsatte er en tredjedel, der ikke har en holdning til spørgsmålet om uddannelsesvejlederen.

Tabel 14. Indsattes vurdering af adgangen til uddannelsesvejleder. Fordelt på beskæftigelsessituation (pct.)

Har du mulighed for at tale med en uddannelsesvejleder, hvis du har brug for det?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Indsatte primært i arbejde	45 %	12 %	11 %	33 %	100 %
Indsatte primært under uddannelse	63 %	15 %	13 %	10 %	100 %
Indsatte både i arbejde og under uddannelse	64 %	13 %	6 %	16 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	50 %	13 %	10 %	27 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	824	209	168	433	1.634

Overordnet vurdering af beskæftigelse

De indsatte er blevet bedt om at vurdere, hvorvidt deres ønsker for beskæftigelse er opfyldt. Det er gjort ved, at de indsatte har svaret på et mere generelt spørgsmål om, hvorvidt de opfatter, at det de beskæftiger sig med på institutionen, er meningsfuldt.

Lidt over halvdelen (53 pct.) af alle indsatte uanset beskæftigelse angiver, at det de beskæftiger sig med er meningsfuldt. For indsatte i åbent regime er der dog tale om 68 procent, hvilket er en større andel end for indsatte i lukket regime (53 pct.) eller for indsatte i arrestregime (43 pct.).

For indsatte, der primært er beskæftiget med arbejde eller uddannelse, er det 60 procent af de indsatte, der angiver, at de samlet set beskæftiger sig med noget meningsfuldt, jf. tabel 15. For indsatte i uddannelse er det 70 procent af dem, der synes, at de beskæftiger sig med noget meningsfuldt. Til sammenligning er det 56 procent af de indsatte i arbejde, der angiver tilsvarende.

Tabel 15. Indsattes samlede vurdering af beskæftigelse på institutionen. Fordelt på beskæftigelsessituation (pct.)

Synes du samlet set, at det, du beskæftiger dig med her, er meningsfuldt?	I høj grad/ I nogen grad	I mindre grad	Slet ikke	Ved ikke/ ikke relevant	I alt
Indsatte primært i arbejde	56 %	16 %	23 %	4 %	100 %
Indsatte primært under uddannelse	70 %	14 %	14 %	3 %	100 %
Indsatte både i arbejde og under uddannelse	67 %	17 %	13 %	3 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (pct.)	60 %	16 %	20 %	4 %	100 %
Alle indsatte i arbejde og under uddannelse (antal)	992	262	330	64	1.648

Forhold af særlig betydning for tilfredshed med beskæftigelse fordelt på regime

Nogle af de sammenhænge, der er påvist i det foregående kan ved nærmere analyse være betinget af andre forhold.

Den type sammenhænge kan indfanges i en regressionsanalyse. En sådan analyse viser, hvilke forhold, der har betydning, når der samtidig tages hensyn til eller kontrolleres for øvrige forhold. Dermed kan regressionsanalysen pege på, hvilke af de undersøgte forhold, der må antages at være selvstændigt forbundet med de indsattes overordnede vurdering af beskæftigelsen. For at understrege disse forholds øgede forklaringskraft, vil de det følgende blive omtalt som forhold af *særlig* betydning for, at de indsatte oplever beskæftigelsen som meningsfuld.

På baggrund af de indsattes vurdering af en række forhold, er der konstrueret en række variabler. Ud fra de variabler, der bliver præsenteret nedenfor, er der foretaget tre regressionsanalyser, hvis resultater bliver omtalt i det følgende. Metoden er logistisk regressionsanalyse, hvor der først og fremmest er foretaget en modelsøgning ved at inkludere relevante variable i det, der kaldes *startmodellen*.

Der er foretaget en baglæns modelsøgning ved hver regressionsanalyse, hvor den mest insignifikante variabel er blevet ekskluderet fra modellen for hver regression. Når de resterende variabler er signifikante, er de variabler, der er ekskluderet, forsøgsvis blevet inkluderet én for én for at se, om de fejlagtigt er blevet ekskluderet i første omgang. De tilbageværende signifikante variabler indgår i den såkaldte *slutmodel*. De tre slutmodeller vil i det følgende blive præsenteret som tre tabeller. I modellen er hovedsageligt anvendt variabler, med tre svarkategorier, f.eks.: *tilfredshed med værkemester / utilfredshed med værkemester / ikke holdning eller ikke besvaret*. Kategorien, der vælges til referencekategori, har ingen betydning for den statistiske signifikans, men er afgørende for odds ratio-værdien ($\text{Exp}(B)$), da den fortæller noget om retningen på sammenhængen: Øges eller mindskes sandsynligheden for, at de indsatte samlet set oplever beskæftigelsen som meningsfuld, hvis de er tilfredse med eller oplever tilstedeværelsen af et specifikt forhold.

Signifikansniveauet er afgørende for, hvorvidt en variabel vil indgå i slutmodellen eller ej. Hvis p-værdien er 0,050 eller lavere, anses sammenhængen for at være statistisk signifikant. På det niveau er der fem procent sandsynlighed for, at sammenhængen er tilfældig, eller omvendt 95 procent sandsynlighed for, at den er reel. Retningen på sammenhængen bestemmes som nævnt af variabelens odds ratio-værdi. Er denne lig med 1, vil den undersøgte variabel hverken øge eller mindske sandsynligheden for, at den indsatte samlet set oplever at beskæftige sig med noget meningsfuldt. Referencekategorien har altid værdien 1. Hvis værdien af den kategori, referencekategorien sammenlignes med, er mindre end 1, er det udtryk at, at dette forhold mindsker sandsynligheden for, at beskæftigelsen opleves som meningsfuld i forhold til referencekategorien, mens en værdi større end 1 udtrykker en øget sandsynlighed.

Hovedparten af de variabler, der angår, hvad de indsatte synes om et givent forhold, er opdelt i tre kategorier alt efter svarkategorierne for hvert spørgsmål. Svarkategorierne 'I høj grad' og 'I nogen grad' slås sammen til 'Ja' og svarkategorierne 'I mindre grad' og 'Slet ikke' slås sammen til 'Nej'. På samme måde slås svarkategorierne 'Meget tilfreds' og 'Tilfreds' sammen til 'Tilfreds', og svarkategorierne 'Utilfreds' og 'Meget utilfreds' slås sammen til 'Utilfreds'. Endelig holdes svarkategorierne 'Ved ikke/ikke relevant' mv. for sig selv i en tredje kategori. I denne kategori er ligeledes medregnet, hvis en indsat har undladt at svare på det konkrete spørgsmål. Er det for eksempel en variabel med udgangspunkt i spørgsmålet "Fik du de oplysninger om behandling og beskæftigelse, som du havde behov for?", vil den have følgende kategorier: 'Ja', 'nej' og 'ved ikke/husker det ikke/ikke besvaret'. For overskuelighedens skyld er den tredje kategori udeladt af de tre tabeller, der viser resultaterne af regressionsanalyserne.

De tre logistiske regressionsanalyser vedrører således forskellene mellem indsatte, der 'i høj grad' (eller 'i nogen grad') samlet set synes at beskæftige sig med noget meningsfuldt, og indsatte der 'i ringe grad' eller 'slet ikke' synes at beskæftige sig med noget meningsfuldt. Som det allerede fremgår i de foregående analyser, giver det mening at inddele de indsatte efter regime. Den første af de tre regressionsanalyser ser udelukkende på indsatte i lukket regime. Den anden regressionsanalyse ser kun på de indsatte i åbent regime, mens den tredje handler om indsatte i arresthuse eller på arrestafdelinger i fængslerne.

De variabler, der indgår i startmodellerne handler om følgende forhold:

- Om den indsatte er kvinde
- Om den indsatte er 21-30 år, 31-40 år, 41-50 år eller 51 år eller ældre i forhold til at være 15-20 år.
- Domslængde
- Domstype
- Indsættelsestid
- Om den indsatte er udvisningsdømt
- Om den indsatte har været indsat tidligere eller om det er første gang
- Om den indsatte har børn under 18 år
- Om den indsatte har indvandrerbaggrund i stedet for dansk baggrund
- Om den indsatte har afsluttet 9. eller 10. klasse eller gennemført anden uddannelse i stedet for ikke at have gennemført 9. klasse

- Om den indsatte primært er under uddannelse eller både er under uddannelse og i arbejde i stedet for primært kun at være i arbejde
- Mulighed for at bruge internettet, når den indsatte skal have kontakt til offentlige myndigheder
- Generel god kontakt til de andre indsatte
- God kontakt til den fængselsbetjent, der er kontaktperson
- Tilfredshed med socialrådgiver på institutionen
- Tilfredshed med lærer på institutionen
- Tilfredshed med værkfører på institutionen
- Tilfredshed med uddannelsesvejleder på institutionen
- Generel tryghed

Variablerne omhandler forhold, der ved de binære analyser har vist sig at være forbundet med, hvorvidt de indsatte synes, at de beskæftiger sig med noget meningsfuldt.

Indsatte i lukket regime

Resultatet af den første regressionsanalyse ses af tabel 16, der består af fem koloner. Navnet på variablerne fremgår af den første kolonne. Af den anden kolonne ses variabernes signifikansniveau (p-værdi), mens tallene i den tredje kolonne er udtryk for, i hvor høj grad variabernes kategorier er forbundet med oplevelsen af meningsfuld beskæftigelse frem for oplevelsen af ikke at opleve beskæftigelsen som meningsfuld beregnet ud fra odds ratio. Af de sidste to kolonner ses sikkerhedsintervallet, der er et udtryk for den usikkerhed, der findes i beregningerne af odds ratio-værdierne. Jo større intervallet er, desto større er usikkerheden i beregningen.

Som det fremgår af tabellen, er det langt fra alle af de undersøgte forhold, der påvirker sandsynligheden for, at den indsatte angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt og de indsatte, der ikke oplever at beskæftige sig med noget meningsfuldt, nemlig:

- den indsatte både er under uddannelse og i arbejde,
- den indsatte har god kontakt til den fængselsbetjent, der er kontaktperson for den indsatte
- den indsatte er tilfreds med socialrådgiver
- den indsatte er tilfreds med værkfører
- den indsatte er tilfreds med uddannelsesvejleder

For indsatte i lukket regime, der er i beskæftigelse eller under uddannelse eller begge dele, er det ovenstående forhold, der er af særlig betydning for, at de samlet oplever at være beskæftiget med noget meningsfuldt. Tilstedeværelsen af disse forhold garanterer ikke, at de indsatte vil opleve deres beskæftigelse som noget meningsfuldt, men den øger sandsynligheden for, at de indsatte oplever deres beskæftigelse som meningsfuld.

Regressionen viser således, at der er større sandsynlighed for, at de indsatte i lukket regime angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt, hvis de både beskæftiger sig med arbejde og er under uddannelse, end hvis de er primært i arbejde. Som det fremgår, af modellen i tabel 16, er der ikke indikationer på, at

indsatte, som primært er under uddannelse, har større sandsynlighed for at finde beskæftigelsen meningsfuld, idet signifikansniveauet er 0,076.

Det ses videre af tabel 16, at de indsatte i lukket regime, der oplever god kontakt til den fængselsbetjent, der er deres kontaktperson, har forhøjet sandsynlighed for at opleve beskæftigelsen som meningsfuld. Tilfredshed med den del af det civile personale, der omfatter socialrådgivere, værk mestre og uddannelsesvejledere er desuden forhold, der øger sandsynligheden for, at beskæftigelsen bliver opfattet meningsfuld af de indsatte i lukket regime. Forholdet til læreren får derimod ikke en selvstændig betydning. Tilfredshed med læreren kan godt afspejle sig i, hvorledes de indsatte oplever beskæftigelsen, men i sidste ende er det andre forhold, der står tilbage.

Tabel 16. Logistisk regression: Indsatte i lukket regime, der angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt sammenlignet med indsatte, der ikke angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt (N=554)

Variabler	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
			Nedre	Øvre
Primært i arbejde		1		
Primært under uddannelse	0,076	1,763	0,943	3,298
Både under uddannelse og i arbejde	0,001	3,430	1,638	7,183
God kontakt til den fængselsbetjent, der er kontaktperson for den indsatte: Nej		1		
Ja	0,010	1,918	1,165	3,159
Tilfreds med socialrådgiver: Nej		1		
Ja	0,003	2,305	1,330	3,995
Tilfreds med værk mester: Nej		1		
Ja	0,000	3,027	1,663	5,512
Tilfreds med uddannelsesvejleder: Nej		1		
Ja	0,005	2,532	1,329	4,821

Andre forhold, der er testet for, om de har en selvstændig betydning for, at de indsatte oplever deres beskæftigelse som meningsfuld, men som ikke har en selvstændig betydning, handler først og fremmest om den indsatte baggrundsforhold, herunder uddannelsesmæssige baggrund. Derudover ser det ikke ud til, at hvad de indsatte er dømt for, længden af deres dom, eller hvor lang tid, de aktuelt har været indsat, betyder noget for, at de oplever beskæftigelsen som meningsfuld.

Endelig er forhold som, hvorvidt den indsatte *oplever at kunne bruge internettet, når den indsatte skal have kontakt til offentlige myndigheder*, om der er *generelt god kontakt til medindsatte* og en *oplevelse af generel tryghed*, ligeledes ikke af særlig betydning for om beskæftigelsen opleves som meningsfuld.

Indsatte i åbent regime

Som det fremgår af de binære analyser, er der en række forskelle mellem de indsatte i lukket regime sammenlignet de indsatte i åbent regime og sammenlignet indsatte i arrestregime. Den anden regressionsanalyse vedrører derfor alene indsatte i åbent regime.

Som det fremgår af tabel 17, indeholder slutmodellen fra denne regressionsanalyse nogle af de samme forhold som slutmodellen for lukket regime. Der er dog forhold af særlig betydning i åbent regime, som ikke er det i lukket regime. Der er således øget sandsynlighed for, at de indsatte i åbent regime angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt, hvis de indsatte primært er under uddannelse frem for primært i arbejde. At være både i arbejde og under uddannelse er således ikke et forhold af særlig betydning for de indsatte i åbent regime, som det er for indsatte i lukket regime.

Slutmodellen for åbent regime peger ligeledes på, at god kontakt til den fængselsbetjent, der er den indsat-tes kontaktperson, øger sandsynligheden for, at beskæftigelsen bliver opfattet som meningsfuld. Dette forhold er tilmed af lidt mere markant betydning for de indsatte i åbent regime end for indsatte i lukket regime, da odds ratio er højere.

Modellen viser endvidere, at forholdet til værkfører og forholdet til uddannelsesvejleder er af særlig betydning for, om de indsatte i åbent regime opfatter beskæftigelsen som meningsfuld. På samme måde som det også var af særlig betydning for indsatte i lukket regime.

Et forhold som 'generel god kontakt til medindsatte' er ikke af særlig betydning for indsatte i åbent regime. Her er det derimod et spørgsmål om, hvorvidt den indsatte generelt føler sig tryk, som blandt andet hænger sammen med forholdet til medindsatte¹, som ender med at være et forhold af selvstændig betydning.

Endelig viser modellen, ligesom modellen vedrørende indsatte i lukket regime, at for indsatte i åbent regime, er forhold til fængselsbetjentene et forhold af særlig betydning for vurderingen af beskæftigelsen.

For indsatte i åbent regime er der overordnet set tale om færre forhold af særlig betydning for, hvorvidt de indsatte oplever beskæftigelsen som værende meningsfuld. Det relationsbårne skinner stadigvæk igennem som et betydningsfuldt forhold sammen med tryk og det at være under uddannelse, hvorimod navnlig baggrundsforholdene ikke indgår i slutmodellen, og derfor ikke kan betragtes som at have selvstændig forklaringskraft.

¹ For eksempel angiver 72 procent af de indsatte, der også angiver, at de 'i høj grad' generelt har god kontakt til andre indsatte, at de 'i høj grad' føler sig tryk. Den tilsvarende andel for indsatte, der angiver, at de 'slet ikke' har god kontakt til de andre indsatte, er 28 procent.

Tabel 17. Logistisk regression: Indsatte i åbent regime, der angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt sammenlignet med indsatte, der ikke angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt (N=570)

Variabler	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
			Nedre	Øvre
Primært i arbejde		1		
Primært under uddannelse	0,002	2,661	1,425	4,968
Både under uddannelse og i arbejde	0,528	1,200	0,681	2,112
God kontakt til den fængselsbetjent, der er kontaktperson for den indsatte: Nej		1		
Ja	0,000	2,847	1,841	4,402
Tilfreds med værkimester: Nej		1		
Ja	0,003	2,505	1,373	4,570
Tilfreds med uddannelsesvejleder: Nej		1		
Ja	0,006	2,220	1,258	3,917
Generel tryghed i fængslet: Nej		1		
Ja	0,001	2,470	1,414	4,314

Indsatte i arresthuse eller på arrestafdelinger

Også regressionsanalysen vedrørende indsatte i arresthuse og på arrestafdelinger påviser få forhold, der hænger sammen med om de indsatte oplever beskæftigelsen som meningsfuld.² De forhold, der indgår i slutmodellen, svarer ikke helt til de forhold, der indgår i slutmodellerne for åbent og lukket regime, jf. tabel 16 og tabel 17.

Som det fremgår af slutmodellen, jf. tabel 18, har de indsattes alder særlig betydning for om de indsatte i arrestregime vurderer beskæftigelsen som værende meningsfuld. Indsatte i de tre aldersgrupper: '31-40 år', '41-50 år' samt '51 år eller ældre' øger sandsynligheden for at opleve beskæftigelsen som meningsfuld. Og denne sandsynlighed ser tilmed ud til at vokse med alderen for de tre grupper.

Indsatte i arrestregime, der har afsluttet en videregående uddannelse frem for ikke at have afsluttet 9. klasse, har mindsket sandsynlighed for at opleve beskæftigelsen som meningsfuld. Om de indsatte i arrestregime har afsluttet 9. eller 10. klasse, en erhvervsrettet faglig uddannelse eller en gymnasial uddannelse, har ikke selvstændig betydning for oplevelsen af beskæftigelsen. Dermed er det kun for indsatte med et højt uddannelsesniveau, hvor dette baggrundsforhold påvirker deres samlede opfattelse af beskæftigelsen.

² Til forskel fra modellerne for indsatte i lukket regime og indsatte i åbent regime, indgår der ikke en variabel som 'domslængde', og 'domstype' er udskiftet med 'sigtelsestype'.

At de indsatte primært er beskæftiget med uddannelse frem for arbejde, er et forhold, der ligeledes er med til at øge sandsynligheden for, at de indsatte oplever beskæftigelsen som meningsfuld.

Endvidere viser det sig, at indsatte, der er tilfredse eller meget tilfredse med værkmeesteren har øget sandsynlighed for også at angive, at de samlet set oplever beskæftigelsen som værende meningsfuld. For indsatte i arrestregime sammenlignet med indsatte i andre regimer tyder det på, at det i højere grad har betydning for vurderingen af beskæftigelsen, hvem de indsatte er end betydningen af deres relationer til personalet.

Det skal afslutningsvis nævnes, at brugen af fængselsbetjente som kontaktpersoner for de indsatte er mindre udbredt i arresthuse og på arrestafdelinger. Derfor er der anvendt en anden variabel i modellen, der fortæller noget om forholdet til betjentene: 'Generel god kontakt til fængselsbetjentene'. Det fremgår af slutmodellen, at variabelen falder ud ved modelsøgningen. Forholdet til fængselsbetjentene er således ikke et forhold, der påvirker, om de indsatte i arrestregimet vurderer, om beskæftigelsen er meningsfuld.

Tabel 18. Logistisk regression: Indsatte i arrestregime, der angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt sammenlignet med indsatte, der ikke angiver at beskæftige sig med noget meningsfuldt (N=575)

Variabler	Sig.	Exp(B)	95 % konfidensinterval for Exp(B)	
			Nedre	Øvre
Den indsatte er 15-20 år		1		
Den indsatte er 21-30 år	0,196	1,577	0,791	3,144
Den indsatte er 31-40 år	0,007	2,744	1,325	5,682
Den indsatte er 41-50 år	0,002	3,424	1,561	7,510
Den indsatte er 51 år eller ældre	0,005	4,277	1,562	11,707
Har ikke afsluttet 9. klasse		1		
Har afsluttet 9. eller 10. klasse	0,067	1,679	0,965	2,923
Har afsluttet en erhvervsrettet faglig uddannelse	0,466	0,790	0,419	1,488
Har afsluttet en gymnasial uddannelse	0,233	1,439	0,794	2,608
Har afsluttet en videregående uddannelse	0,17	0,409	0,196	0,852
Primært i arbejde		1		
Primært under uddannelse	,001	2,671	1,477	4,832
Både under uddannelse og i arbejde	,241	1,446	0,780	2,677
Tilfreds med værkmeester: Nej		1		
Ja	,001	2,659	1,524	4,641

Opsamling

Denne rapport har set nærmere på indsattes vurdering af beskæftigelsesmulighederne. Brugerundersøgelsens hovedfokus er imidlertid ikke på mulighederne for beskæftigelse i Kriminalforsorgen. Derfor er der aspekter af beskæftigelsen der for de indsatte kan være relevante, men som Brugerundersøgelsen ikke

giver svar på. Men med de oplysninger, der findes i kraft af Brugerundersøgelsen, er det alligevel muligt at komme et spadestik dybere end blot at opføre, hvor mange af Kriminalforsorgens indsatte, der opfatter beskæftigelsen som værende meningsfuld.

Analysen viser, at der ikke kan tegnes et fuldstændigt og entydigt billede af, hvad der er af særlig betydning for, at de indsatte beskæftiger sig med noget meningsfuldt. Når de indsatte opdeles på regimer, hvor både forhold og indsatte er forskellige, er der forhold af særlig betydning, der går igen på tværs af regimerne. Men der er også forhold, der ikke gør.

At være under uddannelse, enten som kun uddannelse eller i kombination med arbejde er et forhold af særlig betydning for de indsatte samlede oplevelse af beskæftigelsen sammenlignet med, hvis de indsatte kun havde været i arbejde. Dét gælder uanset regime.

Dernæst er der en række forhold, der handler om det personale, der omgiver de indsatte og ligeledes er med til at forklare, hvorfor nogle indsatte oplever beskæftigelsen som meningsfuld. Navnlig værkmesterens positive betydning er gennemgående vigtigt for indsatte i alle tre regimer.

Om de indsatte er mænd eller kvinder, danskere eller indvandrere, har korte eller lange domme etc. er ikke så afgørende for deres oplevelse af beskæftigelsen. Dog er undtagelsen den, at de indsatte alder betyder noget for indsatte i arrestregime. Hvis de indsatte derimod oplever beskæftigelsen som meningsfuld, er i uddannelse og mødet med personalet er positivt, er det forhold, der kan trække i positiv retning. Interessant er det, at forholdet til de andre indsatte desuden mister sin betydning, når de indsatte er under uddannelse og er tilfredse med fængselsbetjente, uddannelsesvejledere og værkmestre.

Når uddannelse er et forhold af særlig betydning for de indsatte vurdering af beskæftigelsen, handler det ikke om, at arbejde derimod mindsker sandsynligheden for, at de indsatte oplever beskæftigelsen som meningsfuld. Flertallet af de indsatte er mest beskæftiget med arbejde, og for flertallet af disse opfyldes deres ønsker for netop arbejde. Men for en betydelig andel af de indsatte, der mest er beskæftiget med arbejde er der et ikke-opfyldt ønske om uddannelse, jf. tabel 11. Og uddannelse kan således bidrage til, at disse indsatte opfatter beskæftigelsen som meningsfuld.

Endelig skal det fremhæves, at vigtigheden af uddannelsesvejledning understreges af, tilfredshed med uddannelsesvejlederen øger sandsynligheden for, at de indsatte i både åbent og lukket regime oplever beskæftigelsen som meningsfuld. Det bør ikke blot understøtte vigtigheden af uddannelsesvejledning, men ligeledes fremhæve, at der navnlig blandt de indsatte, der primært er beskæftigede med arbejde, er en gruppe indsatte, der ikke oplever at have adgang til at tale med en uddannelsesvejleder, når de har brug for det, jf. tabel 14.

I forhold til adgangen til uddannelsesvejlederen giver det mening, at der blandt korttidsdømte og/eller blandt korttidsindsatte, er flest indsatte, der ikke har en holdning til adgangen til uddannelsesvejleder. Det giver imidlertid mindre mening, hvorfor det samtidig er de indsatte med enten lang dom eller indsatte med lang indsættelsestid, hvor flest angiver, at de enten 'i mindre grad' eller 'slet ikke' har adgang til at tale med en uddannelsesvejleder, når de har brug for det.